

Ocena Lutkovna uprizoritev Vzvišen odrski misterij

France Prešeren: Krst pri Savici
Režija Andreja Kovač
Lutkovno gledališče Maribor
Predpremiere 19. 10. 2010

Odločitev za uprizoritev Krsta pri Savici, torej nekakšnega osrednjega nacionalnega epa, kot prvo predstavo v novem gledališču se zdi simbolična gesta, ki naj bi predvsem obeležila slovesnost trenutka. Vendar se projekt v režiji Andreje Kovač izkaže za veliko več, Prešernovo delo dobi nadnacionalne in nadčasovne razsežnosti, pravzaprav je predvsem vizualizacija mita, ki ima seveda arhetipske korenine v zgodovini oziroma mitologiji, vendar se odvija tukaj in zdaj kot avtonomen fenomen in ne kot narativna ilustracija zgodbe, telesa oziroma lutke niso podvrženi paradigmi teksta, temveč imajo v primerjavi z njim enakovredno oziroma celo dominantno pozicijo, semiotični lik se stalno prepleta s fenomenalnim telesom igralca oziroma igralke.

Oder novega lutkovnega gledališča ponuja izredne tehnične možnosti, ki jih je Kovačeva v celoti izkoristila, vendar ne v smislu spektakelskega formalizma, temveč odrskega obreda, kjer je vse podrejeno vzvišenemu, eteričnemu, brezsnovnemu, performativni prostor, rekviziti, luč in glasba so jasno razdelani, vendar dovolj decentni zgolj v funkciji stopnjevanja tega občutja. Kostumografija in simbolični artefakti pripadajo nekemu nedoločljivemu, eksotičnemu, skorajda abstraktnemu kulturnemu okolju, predstava se odvija v komornem, počasnem ritmu nekih davno izginulih svetov, ki nas vedno znova nagovarjajo, saj se identične usodne dileme posameznika in skupnosti vedno znova ciklično ponavljajo.

Prosojna belina ter še zlasti zvok oziroma predvsem tišina še dodatno utrjujejo obredni, kontemplativni karakter predstave. Besede, pa tudi šumi in drugi zvoki se zdijo še posebno dragocen in redek material, ki ga je treba – tako kot gibe – uporabljati zelo spoštljivo in v minimalnih odmerkih, zgolj kot nujen element vzdrževanja motivacije občinstva in kot vodilo okvira izhodiščne »zgodbe«, vendar je tišina v svoji plurivalentnosti sama po sebi dovolj zgovorna. Krst pri Savici je pač predvsem vizualna drama oziroma svojevrsten misterij v slikah s specifično dinamiko, ki jo zagotavljajo predvsem preskoki iz prezenca v reprezentacijo in nazaj oziroma izmenično fokusiranje pozornosti na marionete, vodnike marionet in igralce, vendar so tudi ti prehodi izvedeni subtilno in gladko.

Nedvomno očarljiva uvertura v novo poglavje mariborskega lutkarstva, ki ob režiserskem konceptu in seveda izjemnih pogojih, ki jih ponuja nova velika dvorana lutkovnega gledališča v minoritskem kompleksu, prikazuje tudi izjemno moč igralskega ansambla. Nedvomno je ta že doslej odlično izpolnjeval svoje poslanstvo, vendar v novem ambientu dokazuje, da je sposoben producirati predstave na povsem drugačni ravni. Vsekakor razlog za animacijo občinstva, ki bodisi meni, da so lutkovne predstave namenjene nekemu drugemu, ali pa je nad to zvrstjo obupalo zaradi nevzdržnih razmer v dosedanji miniaturni dvoranici mestne knjižnice.

Peter Rak

Delo, 21. 10. 2010